Ortodoksipappi poliitikkona

Isä Mitron tie Mepiksi

Isä Mitro EU:n jäsenmaiden lippujen edessä parlamentin aulassa

Helsingin ortodoksisen seurakunnan pastori Mitro Repo, 51, on viime vuosina saanut runsaasti julkista tunnustusta. Hän on ollut mm. Vuoden Puhuja 2005, Vuoden Norssi 2005, Hyvän mielen lähettiläs 2006, Aamulehden Vuoden Ihminen 2007 ja vuodesta

2008 Valtioneuvoston ruokaohjelman puhemies.

Tänä vuonna Mitro teki poliittisen läpimurtonsa. Hän on ensimmäinen ortodoksipappi, joka on valittu Euroopan unionin parlamenttiin. Hän en ehdokkuutensa ja valintansa ei erityisemmin ilahduttanut aivan kaikkia Suomen ortodoksisen kirkon johtohenkilöitä.
Yli 200 ehdokkaan joukosta hän kuitenkin tuli valituksi kolmanneksi suurimmalla äänimäärällä.
Hänen saamansa 71.517 ääntä on enemmän kuin koko Suomen ortodoksien lukumäärä.
Samalla tästä suomalaisesta mediakasvosta tuli maan rajojen ulkopuolellakin huomattu vaikuttaja.

Voimia ja vastavoimia

Isä Mitron asettuminen ehdokkaaksi ja valinta parlamenttiin aiheutti julkisuudessa varsin jyrkkiä kannanottoja. Kanonisiin säädöksiin vedoten kyseltiin, voiko pappi antautua maallisiin tehtäviin ja omistautua politiikkaan. Joidenkin piispojen kanta oli kielteinen. Varsin yleisesti kuitenkin ajateltiin, että Suomen kansalaisille perustuslaissa turvatut oikeudet koskevat myös ortodoksipapistoa.
Miten Mitro itse arvioi käytyä keskustelua ja sen vaikutusta vaalin tulokseen?

”Pidän eräiden kirkon johdon jäsenten toimintaa varsin provokatiivisena, vaikka epämääräisten ja ristiriitaisten lausuntojen antajana esiintyikin lähinnä arkkipiispan teologinen sihteeri. Tarkoitu ksena näytti olleen estää puolueita asettamasta minua ehdokkaaksi.
Tapahtuma taisi tosin vain lisätä kannatustani, kun arvioitiin, että kysymyksessä mentiin henkilökohtaisuuksiin sen sijaan,
että olisi haluttu puhua jostakin vakavasta periaatteellisesta asiasta.”

Julkisuudessa tuotiin esille, että sekä menneisyydessä että nykypäivänä Suomen ortodoksisessa kirkossa ja muuallakin ortodoksisessa maailmassa on runsaasti esimerkkejä pappien ja piispojen osallistumisesta politiikkaan. Nämä tapaukset eivät ole aiheuttaneet kenellekään rankaisutoimia toisin kuin tapahtui Mitron kohdalla.

”En kuitenkaan pidä itseäni marttyyrinä. Haluan tulkita väliaikaisen palveluskiellon työtapaturmaksi”, toteaa Mitro tyynesti.

Kannatusta yli puoluerajojen

Kaikki suuret puolueet ja eräät pienemmätkin pyysivät isä Mitroa ehdokkaakseen. ”Pidin itse useiden puolueiden lähestymistä tunnustuksena tekemälleni työlle.
Pidin sitä myös arvonantona pienelle kirkkokunnallemme”, hän tiivistää tuntemuksiaan.

Miksi Mitro valitsi sosiaalidemokraattisen puolueen? Mitä yhtäläisyyttä hän näkee SDP:n ohjelman ja kristillisten arvojen välillä?

”Todellinen motiivi puolueen valinnalle oli sosiaalidemokraattien vaaliohjelma sosiaalisemmasta Euroopasta, joka oli sosialistien yhteinen ohjelma kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Ol en yllättynyt, että tuo ohjelma ei saanut enempää kannatusta useimmissa Euroopan maissa. Mielestäni koko Euroopan kantavana aatteena rauhan ohella tulee olla jatkossakin sosiaalinen oikeudenmukaisuus.
Tämän ohjelman arvomaailma sopii yhteen kristillisen yhteisvastuun ja lähimmäisenrakkauden kanssa.”

Mitron mielestä on naiivia joidenkin kirkonmiesten tavoin ajatella, että kirkon pitää olla järjestäytyneen yhteiskunnan vastavoima. ”Mielestäni kirkon ja yhteiskunnan vastakkainasettelu on pahasta ja sen seuraukset voivat olla jopa kohtalokkaat. Kirkon johtajien on sen sijaan pikemminkin rohkaistava poliittisia vastuunkantajia sisäistämään yhteiset eurooppalaiset arvot.” Suuret aatteet ja arvot ovat sidoksissa suuriin uskonnollisiin arvoihin ja julistuksiin.

Ensivaikutelmat parlamentin työskentelystä

Euroopan unionin vastavalitussa parlamentissa on isä Mitron lisäksi neljä muuta pappishenkilöä. Millaisia ovat Mitron ensivaikutelmat parlamentin työskentelystä?

”Sekä valiokunnissa että täysistunnoissa on keskustelevaa päätöksentekoa enemmän kuin mihin meillä on totuttu. Keskusteluissa on sydämellistä inhimillisyyttä ja ystävällistä kodikkuutta. Jäsenet eivät ole ryhmäkuriin sidottuja samalla tavalla kuin esimerkiksi meillä eduskunnassa.”

Hiljattain Mitro on pitänyt täysistunnossa ensimmäisen puheensa. Siinä hän otti kantaa Turkin uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksien puolesta.
Jokin aika sitten komissaari Olli Rehn on antanut raportin Turkin jäsenyysneuvottelujen nykytilanteesta, joten asia on ajankohtainen.

”Tarkoitukseni oli kysyä, ymmärtääkö Turkki, että jos se haluaa kuulua Euroopan unioniin, siltä pitää voida odottaa myös konkreettisia toimenpiteitä, jotka osoittavat sen tunnustavan eurooppalaisen kulttuuriperinnön arvon. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että Turkin on kunnioitettava uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksia.”

Mitron sydäntä lähellä on erityisesti ekumeenisen patriarkaatin asema. Hän katsoo, että Turkin olisi mm. sallittava patriarkaatin teologisen akatemian avaaminen ja sen tulisi myös palauttaa kirkkojen omaisuudensuoja.

”Kirkkorakennuksia kohtaan tehtyjen rikosten tutkinnassa on ilmennyt leväperäisyyttä. Lisäksi ortodoksinen kirkko ei saa vieläkään vapaasti valita patriarkkaansa kansallisuuteen katsomatta ja kirkonmiesten papillisten tunnusmerkkien käyttöä pyritään yhä rajoittamaan.”

Onko ortodoksipappi kuitenkin valmis kannattamaan islaminuskoisen Turkin jäsenyyden hyväksymistä, jos jäsenyysehdot täytetään?

”Tullakseen EU:n jäseneksi Turkin on täytettävä kaikki Kööpenhaminan jäsenyyskriteerit. Sen on toteutettava kaikki antamansa lupaukset ja ihmisoikeuksia koskevat velvoitteet. Toivottavasti tuo päivä myös aikanaan koittaa.”

Turkin jäsenyyteen liittyy myös Kyproksen kysymyksen ratkaisu. Tähän asiaan isä Mitrolla on lähitulevaisuudessa mahdollisuus perehtyä perusteellisesti, kun edessä on kaksi vierailua Kyprokselle, toinen kirkon kutsusta ja toinen sosialistiryhmän delegaation jäsenenä.

EU:n laajentumiseen liittyen parhaillaan on selviteltävänä Islannin ja jäsenyyttä hakeneiden Balkanin maiden mahdollisuudet. Islannin jälkeen Norjakin ehkä ottaa jäsenyysasian uudelleen käsiteltäväksi.

Minkään maan jäsenyyttä ei katsota läpi sormien. Mitro pitää tärkeänä erityisesti slaavilaisten maiden läheistä yhteyttä Euroopan unioniin.
Erityisesti Ukrainan jäsenyys voi piankin tulla harkittavaksi.
Periaatteessa Venäjänkään jäsenyys ei ole pois suljettu. ”Presidentti Ahtisaaren tavoin ajattelen, että Eurooppa ei voi olla eheä, ellei EU tunnusta ja myönnä Venäjän kansan roolia ja kulttuuria osaksi eurooppalaista identiteettiä.”

Mitron mielestä Euroopan yhdentyminen ei ole pelkästään materiaalista energiapolitiikkaa, vaan se on myös henkisen energian varassa. ”Aito eurooppalaisuus on aatteen ja hengen dynamiikkaa.”

Isä Mitro ja isä Veikko EU:n parlamentin istuntosalissa Brusselissa

Papin kutsumus ja poliitikon rooli

Isä Mitron valinta parlamenttiin herätti laajaa keskustelua ortodoksipappien osallistumisesta politiikkaan. Hän itse ei näe asiassa suurta ongelmaa. ”Papin kutsumus on ennen muuta palvelustehtävä. Mielestäni siinä ei ole mitään ristiriitaa, jos laajennan kirkollisen palvelustehtävän koskemaan koko yhteiskuntaa. Ajattelen, että kirkossa pitäisi olla nykyistä enemmän sosiaalista osallistumista ja yhteisvastuuta.”

Useilla ortodoksisilla kirkoilla on Brysselissä omat toimistonsa, joiden tehtävänä on pitää yhteyttä eurooppalaisiin poliittisiin instituutioihin. Lähes kaikilla kirkoilla on omat rekisteröidyt lobbarinsa myös EU:n parlamentissa. Näin halutaan tuoda kirkkojen tavoitteita ja kristillisiä arvoja poliittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Isä Mitron mielestä kirkoilla on hyvät vaikutusmahdollisuudet Euroopan unionin piirissä. Euroop an kirkkojen konferenssi on jossain mielessä Euroopan unionin edeltäjä, joka ennakoi sotien jälkeen yhteistyön ja yhdentymisen tarvetta.
”En voi olla antamatta arvoa sille sosiaaliselle arvopohdinnalle, jota esimerkiksi nyt Ruotsin puheenjohtajuuskaudella kirkon piirissä on harjoitettu.”

Myös ortodoksisilla kirkoilla on oma panoksensa annettavana. Siihen voivat vaikuttaa Brysselissä olevat kirkkojen toimistot ja tietysti ortodoksiseen kirkkoon kuuluvat parlamentaarikot, joita tällä hetkellä on noin 80.

”Ortodoksiparlamentaarikkojen kesken meillä on paljon yhteydenpitoa. Henkilökohtaisesti minua on erityisesti lämmittänyt se, että kaikkien ortodoksisten maiden parlamentaarikot ja useat ortodoksiset paikalliskirkot ovat ottaneet yhteyttä ja onnitelleet saamastani vaalimenestyksestä. Myös ortodoksisten maiden lehdet ja TV ovat pyytäneet haastatteluja.”

”Minulla on nyt entistä paremmat mahdollisuudet puolustaa ihmisoikeuksia ja muita kristillisiä arvoja laajemmilla foorumeilla kuin vain oman kirkkoni piirissä. Myös Suomen ortodoksisen kirkon tulevaisuus on luonnollisesti lähellä sydäntäni.
Uskon, että suomalaisilla ortodokseilla on vielä paljon annettavaa koko kristikunnalle”, sanoo isä Mitro painokkaasti.

Isä Veikko Purmonen

ПРАВОСЛАВНАЯ ЦЕРКОВЬ В АВТОНОМНОМ ФИНЛЯНДСКОМ ВЕЛИКОМ КНЯЖЕСТВЕ

По окончании войны Швеции и России согласно Хаминского договора Финляндия вошла в состав Российской империи как Великое Княжество. Это в значительной степени положительно повлияло на жизнь православных приходов на территории Великого Княжества. Ибо следует вспомнить, что еще в XVII веке Карелия находилась под шведским владычеством, и православные приходы подпадали под управление финлядских церковных и государственных властей. Поэтому многие православные христиане эмигрировали в Россию, Тверскую губернию, что недалеко от Москвы.

В XVIII веке Карелия была разделена: главная, центральная часть отошла к России, а Северная Карелия по-прежнему принадлежала Швеции и карельские православные приходы все еще оставались под лютеранским управлением.
В 1809 году в городе Порвоо состоялся знаменательный Сейм, который имел очень важные последствия: карельские и финские приходы перешли под управление Священного Синода и Петербургской епархии Русской Православной Церкви. Митрополит Петербургский был самым высоким духовным авторитетом.
В городе Выборге действовало Финское духовное управление, а в 1892 году была основана собственная кафедра, и Выборг стал центром Финляндской епархии.В Великом Княжестве Финляндском было провозглашено право свободного вероисповедания – и для лютеран, и для православных.

В 1827 году православные христиане также получили право быть избранными или назначенными на государственные должности. С самого начала этого периода Автономии было основано множество новых православных приходов и возводилось много храмов и часовен – в Тампере и Вааса, Турку и Йонсу, а особенно, конечно, Хельсинки, который стал столицей в 1812-м году. В Южной и Западной Финляндии появилось много так называемых гарнизонных храмов, окормляющих российское воинство – офицеров, солдат и их семьи.

В Хельсинки и во всей южной Финляндии церковная жизнь заметно укрепилась. В столицу нового государства приехало много русских – государственные деятели, чиновники, служивый люд, ремесленники, купцы, офицеры и солдаты. Для них был основан Хельсинский приход, бывший по сути русским (русскоязычным) в начале своего существования.
В XIX веке постепенно финны и карелы становились членами Прихода.

Helsingin seurakunnan ensimmäinen kirkkoherra Aleksander Malozemov (1827-1853)

В XX веке по Европе прокатились волны эмиграции, и беженцы искали там защиты, - Хельсинский приход становится многонациональным и многокультурным. Ныне это самый большой приход Финляндской православной церкви.

Русская православная церковь всячески способствовала строительству новых храмов и других зданий для нужд приходов, а также укрепляла духовную просветительскую работу. В 1827 году возвели первый каменный православный храм в столице – Свято-Троицкую церковь. Это самый старый православный действующий храм в нашем городе. Со временем число прихожан увеличивалось: и во второй половине XIX века возникла необходимость в строительстве большого храма. По проекту знаменитого петербургского архитектора – академика Алексея Горностаева был сооружен величественный красно-кирпичный Успенский собор, который стал самым большим православным храмом в Западной Европе.

Первый храм на городском православном кладбище построили в 1851 году Малые домашние церкви находились также в императорском дворце и в доме Генерал-Губернатора.

Pyhän Kolminaisuuden kirkko on ensimmäinen ortodoksinen pyhäkkö Helsingissä

Kirkkoherra Nikolai Popov (1854-1879) pani virelle Uspenskin katedralin suunnittelun

Среди членов прихода было немало людей благодетельных и искренне радеющих о нуждах прихода. Их дарами благоукрашались наши храмы, а завещанное

имущество и недвижимость передавалось приходу ”на помин души”. Самыми известными благодетелями были Яков Чернышев и Никифор Табунов с их почтенными супругами. Благодаря их пожертвованиям и завещаниям стало возможным построить Приходской дом и помещение для так называемой ”Табуновской школы”. Здание это во второй половине XX века снесли, а на его месте построили Торговый дом, который до сих пор приносит заметную финансовую поддержку приходскому хозяйству.

В Хельсинки и других местах Финляндии строились временные или постоянные гарнизонные церкви. После декларации Независимости Финляндии в 1917 году многие из них были разрушены, иные приписали к лютеранским приходам .

Очень показательна в этом смысле судьба Собора Александра Невского, воздвигнутого на острове Суоменлинна (Свеаборг), недалеко от Хельсинки. Собор построен по проекту известного архитектора Константина Тона, с именем которого связан и московский храм Христа Спасителя. Освятили его в 1854 году. После провозглашения независимости финские власти передали Собор армейским подразделениям, которые базировались на острове, а позже храмовое здание, уже потерявшее первоначальный облик, передали местному лютеранскому приходу.

Jakov Tschernyschoff oli Uspenskin katedralin urakoitsija ja myöhemmin isännöitsija sekä Liisankadun pappilatalon lahjoittaja

Nikifor Tabunov on koulutalon ja nykyisen Mannerheimintien liiketalon lahjoittaja

Православные приходы, возникавшие в начале автономии, состояли в основном из русских прихожан, но постепенно и финны, и карелы, принимавшие Православие, регистрировались также в этих приходах. Со временем число финнов увеличивалось и их становилось большинство, но до сих пор во многих приходах можно встретить и старых, и новых русских эмигрантов.

В Хельсинском приходе в год его основания и в годосвящения Свято-Троицкого храма, а именно в 1827 году, было шестьсот тридцать четыре члена, из которых лишь сто шестьдесят семь - постоянные жители Хельсинки. Но уже в 1940 году (тысяча девятьсот сороковом) году, когда приход насчитывал около пяти тысяч постоянных членов, половина из них были русские, половина – финны. В 1990 году по статистике было четырнадцать тысяч членов, а в 2009 - уже девятнадцать тысяч пятьсот членов, из которых примерно две тысячи русских по национальности.

Когда численность финноязычных прихожан возросла, то богослужения стали совершать также и на финском языке: первые из них - в двадцатые годы прошлого века, а регулярные – в начале тридцатых годов XX столетия. Первым настоятелем, полностью овладевшим финским языком и богослужебной практикой, был протоиерей Димитрий Сотиков. Он начал служить на финском языке в 1934 году, за полгода до своей кончины.

В 1940 году открыли вакансию финноязычного священника, и эту вакансию занял отец Пааво Саарикоски. Официальный язык в администрации прихода был русский, но начиная с 1930 года протоколы административных органов необходимо было переводить на финский язык. Финансовые книги были русскоязычными до 1957 года.

Постепенно Хельсинский приход стал многоэтническим и разноязыким

обществом. На сегодняшний день – самое большое меньшинство, если можно так выразиться, - русскоязычные члены прихода: их 2000 человек, то есть, это около десяти процентов от общего числа. Богослужения совершаются регулярно помимо финского, также и на славянском языке.

Ежемесячно проходят службы на шведском, румынском и английском, а иногда и на греческом, эстонском, амхарском и коптском языках.

Клирики финских православных приходов получали богословское образование в России, главным образом в Олонецкой духовной семинариии в Петербургских духовных школах – семинарии и академии. В Петербургской семинарии финским студентам преподавали финский язык. Во второй половине XIX века священники, служившие в карельских приходах, уже владели финским языком.

Одобрялось также использование финского языка в богослужебной практике и духовно-просветительской работе. Уже в 1815 году вышел Указ Священного Синода о том, что Апостол и Евангелие нужно читать на финском языке. А во второй половине XIX века, когда были переведены и изданы богослужебные книги на финском языке, по Указу Священного Синода богослужение на финских приходах следовало совершать также по-фински. Но Указ этот полностью не воплотился в богослужебную жизнь.

Финноязычная православная просветительская деятельность оживилась в 1885 году, когда была основана миссионерская просветительская организация "Братство Сергия и Германа Валаамских". Деятельность этого Братства охватывала и благотворительность, и диаконию, и издательское дело.

Так, с 1897 года начал издаваться первый православный финноязычный журнал -Aamun Koitto - "Утренняя заря". Специально созданный комитет способствовал переводу и изданию церковной литературы – богослужебной, духовно-просветительской – на финском языке.

Первый архиерей новой Финляндской епархии Антоний (1892-1898), который позднее был избран митрополитом Петербургским, всячески поддерживал использование финского языка в богослужебной практике и просветительской работе. По его мнению проповедовать Евангелие и совершать богослужения необходимо на родном языке каждого народа.

Но, к сожалению, его преемники архиепископы Николай, Сергий и Серафим, а особенно викарный епископ Киприан, думали по-другому и нередко противились такой практике. Они хотели укреплять и хранить незыблемо русские литургические и духовные традиции среди финнов и карелов. А подходил для этого, по их мнению, только русский, вернее церковно-славянский язык. Для этих целей и была основана русскоязычная просветительская организация "Карельское братство". Эта организация способствовала открытию русскоязычных школ в Карелии, а также стала издавать православный церковный журнал "Карельские известия".

Isä Aleksander Hotovitski, joka julistettiin pyhäksi vuonna 1994, toimi seurakunnan kirkkoherrana 1914-1917

Athosvuorelta ikonilahjoitus Uspenskiin

Helsingin ortodoksinen seurakunta on saanut vastaanottaa lahjoituksena Athosvuoren luostariyhteisöltä Aksion esti –Jumalansynnyttäjän ikonin. Luostarin edustajina pappismunkit Epifanios ja Luukas osallistuivat 19. marraskuuta 2006 liturgian toimittamiseen Uspenskin katedraalissa. Palveluksen jälkeen pappismunkki Epifanios piti luovutuspuheen ja esitteli ikonin maalaajan, isä Luukkaan, joka on maailmalla tunnettu etevänä ikonimaalauksen opettajana.

Kirkkoherra Veikko Purmonen kiitti seurakunnan puolesta arvokkaasta lahjasta ja sen mukana tulleesta Pyhän Vuoren siunauksesta. Hän totesi, että viime vuosina kirkostamme on ollut runsaasti pyhiinvaeltajia Athoksella ja vastaavasti Athoksen isiä ja veljiä on vieraillut maassamme. Helsingin kaupungin taidemuseossa järjestetyn näyttelyn avajaisiin tulleet Athoksen isät osallistuivat myös katedraalin praasniekkaan elokuussa. Kirkkoherra vakuutti, että tämä ikonilahjoitus on omiaan syventämään sitä yhteyttä ja keskinäistä kanssakäymistä, jota seurakuntamme ja Pyhän Vuoren välillä on ollut.

Aksion esti –ikoni on tunnetuin Athoksen vanhoista ja mittaamattoman arvokkaista ikoneista. Al kuperäinen ikoni on peräisin 1000-luvulta.
Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen Athokselta tuoman Konevitsn Jumalanäidin ikonin rinnalla tämä lahjaikoni tulee varmastikin olemaan maassamme erityisen hartaan kunnioituksen kohteena.

Vieraita Tverin Karjalasta

Ryhmä Tverin karjalaisen Kozlovan kylän seurakuntalaisia teki vierailun Helsingin ortodoksiseen seurakuntaan 18. – 22. lokakuuta 2006 seurakunnan esimiehen, isä Dmitri Likhachevin johdolla. Vieraat osallistuivat jumalanpalveluksiin useissa kirkoissa, mm. Mellunmäen toimintakeskuksessa, Pyhän Kolminaisuuden kirkossa ja Uspenskin katedraalissa. He vierailivat myös Helenan vanhainkodissa ja Stefanoskodissa sekä tutustuivat Athosvuoren luostariyhteisöä esittelevään näyttelyyn Helsingin kaupungin taidemuseossa ja Sakari Siitosen suunnittelemia kirkkoja ja tsasounia esittelevään näyttelyyn Uspenskin kryptakappelissa.

Torstaina 19. lokakuuta seurakuntasalissa Helsingissä pidettiin yhteinen illanvietto, jossa vieraat kertoivat Tverin karjalaisten tämän hetken kuulumisista, elinvoimaisesta kulttuuriperinteestä ja kirkollisesta elämästä. He lahjoittivat Uspenskin katedraaliin Kozlovan seurakunnan kirkkoherrana toimineen, vuonna 1937 marttyyrikuoleman kärsineen ja hiljattain kanonisoidun isä Aleksein ikonin. Pyhä pappismarttyyi Aleksei on ollut syntyperältään karjalainen.

Kozlovan seurakunnassa on parhaillaan rakenteilla uusi puinen kirkko, jonka suunnitteluun on saatu asiantuntija-apua Moskovasta alan oppilaitoksesta. Mukana matkalla oli myös näitä moskovalaisia rakennusalan ammattilaisia, joita erityisesti kiinnosti suomalainen puisten kirkkojen ja tsasounien rakennustaito.
Vieraat toivovat, että kesällä 2007 suomalaisia nuoria voisi lähteä kirkonrakennustalkoisiin Tveriin Kozlovan seurakuntaan.
Tämä olisi lämmin kädenojennus vuosisatoja vieraissa oloissa eläneille kulttuuriaan ja kirkollisia perinteitään vaalineille karjalaisille.

Veikko Purmonen